

Eläkeliiton lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi rokotuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta 9.6.2026

Eläkeliitto lausuu luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi rokotuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta (VN/16216/2026) kohteliaimmin seuraavaa:

Ikääntyneiden määrän kasvaessa rokotukset ovat yksi kustannusvaikuttavimmista tavoista ylläpitää terveyttä, toimintakykyä ja sosiaali- ja terveydenhuollon kestävyyttä. Suomessa yli 65-vuotiaita on noin 1,3 miljoonaa, ja enemmistöllä heistä on useita pitkäaikaissairauksia, jotka lisäävät vakavien hengitystieinfektioiden ja niiden komplikaatioiden riskiä.

Influenssa, korona, RS-virus ja pneumokokki aiheuttavat vuosittain merkittävää sairastavuutta, sairaalahoitoja, kuolemia sekä sydän- ja aivoverenkiertotapahtumia. Rokotuksilla voidaan vähentää näitä haittoja, tukea ikääntyneiden toimintakykyä sekä pienentää koti- ja laitoshoidon tarvetta. Tutkimusnäyttö viittaa myös siihen, että rokotukset voivat pienentää tai viivästyttää muistisairauksien riskiä, mikä voisi tuoda huomattavia säästöjä yhteiskunnalle.

Suomen kansallinen rokotusohjelma on lasten osalta kansainvälisesti vahva, mutta ikääntyneiden rokotesuoja jää monia verrokkimaita heikommaksi. Ikääntyneiden rokotusten arviointia ja käyttöönottoa tulee nopeuttaa, sillä tautitaakka ja sen seuraukset kohdistuvat erityisen voimakkaasti tähän väestöryhmään.

Esitämme, että kansallista rokotusohjelmaa laajennetaan yli 65-vuotiaille siten, että maksuttomat tehostetut influenssa- ja koronarokotteet, pneumokokkirokotteet sekä RS-virusrokotteet sisällytetään ohjelmaan vaiheittain. Ensimmäisenä toimenpiteenä ehdotamme kaikille 75-vuotiaille vuodesta 2028 alkaen annettavaksi pneumokokkirokotetta.

Viittaamme runsaaseen olemassa olevaan eurooppalaiseen tutkimusnäyttöön siitä, että pneumokokkirokote on jopa kustannuksia säästävä keuhkokuumeen ehkäisyssä. Rokotteen etuna on se, että se annetaan ihmiselle vain kerran. Näin ollen pneumokokkirokotteen pikainen lisäys kansalliseen rokotusohjelmaan olisi julkistaloudellisesti tarkoituksenmukaista.

Eläkeliitto pitää ehdotettua vyöruusurokotteen kohderyhmää liian rajattuna. Korkea ikä on väestötasolla merkittävin vyöruusun riskitekijä, ja sairauten liittyy erityisesti ikääntyneillä pitkäaikaissairauksien pahenemista, toimintakyvyn heikkenemistä sekä lisääntyneitä kuolleisuutta.

Lakiehdotuksen mukainen rokotteen tarjoaminen ainoastaan immunosuppressoiduille ei riittävästi vastaa ikääntyneiden tautitaakkaan. Kohderyhmän määrittelyä tulisi arvioida

uudelleen Kansallisen rokotusasiantuntijaryhmän ja THL suositusten pohjalta siten, että tavoitteena olisi ikäperusteinen rokottaminen ensisijaisesti 75 vuotta täyttäneille, mikäli rokote voidaan hankkia kustannustehokkaasti.

Ikäperusteinen rokotusohjelma edistäisi terveyden alueellista ja sosioekonomista yhdenvertaisuutta varmistamalla rokotteen saatavuuden kaikille sitä tarvitseville riippumatta taloudellisesta asemasta tai asuinalueesta. Perussairauksiin perustuvien riskiryhmien rokotuksia voitaisiin tämän lisäksi laajentaa vaiheittain.

Lisäksi tulee kehittää kustannuksia jakavia ratkaisuja, kuten Kela-korvattavuutta tai Norjan mallin mukaista omavastuujärjestelmää, varmistaa rokotteen hyvä saatavuus eri palvelukanavissa sekä vahvistaa valtakunnallista rokotusviestintää.

Eläkeliitto muistuttaa, että ikääntyneiden tulee olla kansallista rokotusohjelmaa kehitettäessä yhdenvertaisessa asemassa muiden väestöryhmien kanssa. Rokotesuojan vahvistaminen vähentää sairastavuutta, kuolleisuutta, hoidon tarvetta ja terveydenhuollon kustannuksia sekä tukee inhimillistä, tervettä ikääntymistä.